

مجموعه پزشکی خانواده

سکته مغزی

سكتة مغزی

مؤلف
پرفسور ریچارد لیندلی

مترجم:
افسانه شایسته آذر

ویراستار:
دکتر سیامک ملکی

سرشناسه	لیندلی، ریچارد. Lindley, Richard
عنوان و نام پدیدآور	سکته مغزی / تألیف ریچارد لیندلی؛ ترجمه افسانه شایسته آذر؛ ویراستار سیامک ملکی.
مشخصات نشر	تهران: کتاب ارجمند: نسل فردا، ارجمند: ۱۳۸۹.
مشخصات ظاهری	۱۱۲ ص.
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۵۶۸۹-۰۴-۴
وضعیت فهرست نویسی	فیپا
یادداشت	عنوان اصلی: Understanding Stroke, c2005
عنوان دیگر	آشنایی با سکته مغزی
موضوع	مغز - رگ ها - بیماری ها
شناسه افزوده	شایسته آذر، افسانه، ۱۳۵۵ - مترجم، ملکی، سیامک، ویراستار
رده بندی کنگره	۱۳۸۸ت ۸/س RC۳۹۴
رده بندی دیویی	۶۱۶/۸۱
شماره کتابشناسی ملی	۱۸۴۱۷۹۷

سکته مغزی

تألیف: پرفسور ریچارد لیندلی
 مترجم: افسانه شایسته آذر، ویراستار: دکتر سیامک ملکی
 ناشر: کتاب ارجمند (با همکاری انتشارات ارجمند و نسل فردا)
 صفحه آرای: قدیم خانی، طراح جلد: فاطمه پاشاخانلو
 چاپ: سامان، صحافی: دیدآور
 چاپ اول، ۲۲۰۰ نسخه ۱۳۸۹، بهاء: ۱۹۰۰ تومان

www.arjmandpub.com arjmandpress@gmail.com

تمامی حقوق برای ناشر محفوظ است. این کتاب مشمول قانون حمایت از مؤلفان و مصنفان می باشد.

مرکز پخش: انتشارات ارجمند

- دفتر مرکزی: تهران بلوار کشاورز، بین خیابان کارگر و ۱۶ آذر، پلاک ۲۹۲ تلفن ۸۸۹۷۷۰۰۲
- شعبه اصفهان: خیابان چهارباغ بالا، پاساژ هزارجریب تلفن ۶۲۸۱۵۷۴-۰۳۱۱
- شعبه مشهد: خیابان احمدآباد، پاساژ امیر، کتاب دانشجو تلفن: ۸۴۴۱۰۱۶-۰۵۱۱
- شعبه بابل: خیابان گنج افروز، پاساژ گنج افروز تلفن ۲۲۲۷۷۶۴-۰۱۱۱
- شعبه رشت: خیابان نامجو، روبروی ورزشگاه عضدی تلفن ۳۲۳۲۸۷۶-۰۱۳۱

پیشگفتار

آسیب قسمتی از مغز در اثر نقصان خون‌رسانی به آن یا پارگی رگهای خونی باعث بروز سکته مغزی می‌شود. در برخی از موارد سکته مغزی باعث از حال رفتن بسیار بد بیمار و از بین رفتن هوشیاری وی می‌گردد. در انگلستان هر ساله بالغ بر ۱۱۰/۰۰۰ نفر سکته مغزی را برای بار اول تجربه می‌کنند. خطر بروز سکته مغزی با افزایش سن بالاتر می‌رود و در مردان بیشتر از زنان است. امروزه پزشکان آگاهی بیشتری در مورد پیشگیری از سکته مغزی دارند و ضمن درمان این بیماری، طی یک برنامه منسجم توانبخشی، پیامدهای حاصل از آن را بهبود می‌بخشند. تشابه سکته مغزی و سکته قلبی در این است که سکته قلبی در اثر انسداد رگهای قلبی و سکته مغزی در اثر مشکلات خون‌رسانی به مغز به وجود می‌آیند.

پروفسور ریچارد لیندلی به عنوان پزشک متخصص امراض دوره پیری در ادینبورگ مشغول به کار بوده‌اند و پس از آن به سمت فعلی خود در بنیاد موران در دانشگاه سیدنی منتقل شده و به عنوان استاد متخصص امراض پیری به تشخیص و درمان استرالیایی‌های مسن دچار سکته مغزی پرداخته‌اند.

فهرست

۹ سکتۀ مغزی.
۱۲ سکتۀ مغزی چیست؟
۲۳ انواع سکتۀ مغزی
۳۶ چرا سکتۀ مغزی کرده اید؟
۵۰ سکتۀ: چه باید کرد؟
۶۶ مراقبت از بیماری که سکتۀ مغزی کرده است
۸۳ عوارض سکتۀ مغزی.
۹۳ زندگی بعد از سکتۀ مغزی.
۱۱۲ واژه نامه.

مقدمه

این کتاب در مورد سکته مغزی است. سکته مغزی هنگامی رخ می‌دهد که مغز در نتیجه نقص خون‌رسانی یا پاره شدن یک رگ یعنی خونریزی مغزی، آسیب ببیند. بعضی از سکته‌های مغزی با از دست رفتن ناگهانی هشیاری باعث حالت اغما می‌شوند. این نوع سکته‌های مغزی معمولاً از خونریزی وسیع مغزی ناشی می‌شوند و آن قدر خاص هستند که در یونان باستان آن را آپوپلکسی^۱ می‌نامیدند، که نام قدیمی سکته مغزی است. نام قدیمی دیگری که سکته مغزی به آن نامیده می‌شد "حادثه مغزی - عروقی" بود. سکته مغزی مطمئناً نوعی حادثه نیست و اغلب نتیجه سالها ساییش و فرسایش و "رسوب گرفتن" رگ‌های خون‌رسان مغز است. با این حال، از حروف اختصاری "CVA"^۲ یا حادثه مغزی - عروقی هنوز استفاده می‌شود.

در کشور، سالانه بیش از ۱۱۰ هزار نفر برای اولین بار سکته می‌کنند. این رقم به معنای دو نفر از هر هزار نفر در سال است. خطر سکته مغزی با بالاتر رفتن سن افزایش می‌یابد و در مردان بیشتر از زنان است. سکته مغزی آن قدر شایع است که اکثر ما دوست یا فامیلی می‌شناسیم

1. Apoplexy
2. Cerebrovascular accident

که سکته مغزی کرده باشد. با این حال، تا همین اواخر، سکته مغزی یک اولویت درمانی اصلی به حساب نمی‌آمد، شاید به این دلیل که بسیاری از افرادی که سکته مغزی کرده بودند آن قدر پیر یا ناتوان بودند که دلیلی برای مضطرب شدن نبود. اما سکته مغزی را نباید نادیده گرفت. سکته مغزی سومین علت شایع مرگ و یکی از اصلی‌ترین دلایل ناتوانی‌های شدید است. در دهه ۱۹۹۰، سکته مغزی در اولویت‌های درمانی دولت‌ها قرار گرفت، اما در اواخر این دهه، سکته مغزی در فهرست اولویت‌ها یک پله سقوط کرد یعنی بعد از بیماری‌های قلبی، سرطان و سلامت روانی قرار گرفت. با این حال، دهه اخیر شاهد انفجاری در علاقه به خدمات و تحقیقات پیرامون سکته مغزی بود. در حال حاضر، آگاهی پزشکان بیشتر شده است و می‌دانند که برای پیشگیری از سکته مغزی کارهای زیادی می‌توان انجام داد، می‌توان خود سکته مغزی را درمان کرد و با برنامه‌های توان‌بخشی منظم عواقب سکته مغزی را بهبود بخشید.

بسیاری از افراد سکته مغزی را با حمله قلبی اشتباه می‌گیرند. شباهت‌هایی نیز وجود دارند، حملات قلبی از مسدود شدن رگ‌های قلب و سکته‌های مغزی از مشکلات رگ‌های خون‌رسان مغز ناشی می‌شوند. با این حال، حملات قلبی معمولاً با درد ناگهانی قفسه سینه و بازو (همراه با ضعف، هراس ناگهانی و دل به هم خوردگی) همراه هستند، در حالی که سکته مغزی معمولاً دردی ندارد و با ترکیبی از علائم، از جمله از دست رفتن ناگهانی توان حرکت و مشکلات گفتاری، بینایی و/یا تعادلی همراه است.

اخیراً، گروهی از متخصصان این زمینه پیشنهاد کرده‌اند که نام سکته مغزی به "حمله مغزی" تغییر کند تا مردم و متخصصان آگاه‌تر شوند که مغز هم به اندازه قلب اهمیت دارد.

نکات کلیدی

- ✓ سکته مغزی بسیار شایع است و یکی از علل اصلی مرگ و ناتوانی در کشور به حساب می‌آید
- ✓ بعد از سالها غفلت، در حال حاضر سکته مغزی یکی از اولین اولویت‌های درمانی برای دولت‌ها و متخصصان سلامت محسوب می‌شود
- ✓ سکته مغزی در مغز رخ می‌دهد و معمولاً دردی ندارد
- ✓ سکته مغزی با حمله قلبی تفاوت دارد
- ✓ حمله قلبی معمولاً با گرفتگی ناگهانی یا درد در قفسه سینه شروع می‌شود

سکته مغزی چیست؟

مغز حرکات بدن ما را کنترل می‌کند، اطلاعات دنیای خارج را پردازش می‌کند و امکان برقراری ارتباط با دیگران را برای ما فراهم می‌سازد. سکته مغزی هنگامی رخ می‌دهد که کار قسمتی از مغز، به دلیل مشکلات خونرسانی، متوقف شود. این امر به علائم شناخته شده سکته، مانند ضعف ناگهانی دست و پا در یک طرف بدن، منجر می‌شود.

مغز یکی از ظریف‌ترین قسمت‌های بدن است و به طرز غم‌انگیزی، حتی مدت کوتاهی عدم خونرسانی به آن می‌تواند فاجعه بار باشد. برای مثال، گرچه یک انگشت یا حتی خود پا را ممکن است بعد از ساعت‌ها نرسیدن خون با موفقیت حفظ کرد، مغز بعد از چند دقیقه نرسیدن خون آسیب می‌بیند. علائم سکته مغزی معمولاً خیلی سریع بروز می‌کنند و ممکن است خیلی شدید باشند.

عملکرد مغز

توضیح ساختار مغز به درک علت وقوع انواع مختلف سکته مغزی کمک می‌کند.

مغز درون جمجمه قرار گرفته است و از طریق اعصاب جمجمه‌ای (که از سوراخ‌های جمجمه می‌گذرند) و اعصاب نخاعی (که از طناب نخاعی